

Gradonačelnik Kotoru Vladimir Jokić mogao bi, uskoro, postati apatrid (osoba bez državljanstva) što bi ga, istovremeno, učinilo nepodobnim i za posao koji trenutno obavlja. Ta činjenica - odnosno Jokićeva funkcija, uz nesumnjiv i krajnje primitivan upliv politike, ovoj priči daju karakter događaja od javnog interesa.

Da u najkraćem opišemo sadašnje pozicije. Iz Ministarstva unutrašnjih poslova saopšteno je da su po službenoj dužnosti pokrenuli „postupak za gubitak crnogorskog državljanstva“ za Vladimira Jokića čim su od Uprave policije obaviješteni da je prvi čovjek Kotoru i član Demokrata dobio državljanstvo Srbije u septembru 2013.

Iz MUP-a je, istovremeno, saopšteno da je predsjednik opštine Kotor saslušan u tamošnjoj ekspozituri Ministarstva i da je izjavio da nije srpski državljanin. Kao dokaz, Jokić je MUP-u dostavio i potvrdu njihovih kolega iz Srbije u kojoj stoji da se on ne nalazi u evidenciji državljana Srbije. Priča se tu nije završena.

Za autore saopštenja MUP-a, a ostaje da vidimo da li isto važi i za čelnike Ministarstva, od priloženih dokaza važnije je to što su Dnevne novine i Uprava policije – u očigledno sinhronizovanoj akciji – došle do Uverenja gradske uprave grada Beograda koje svjedoči da je Jokić 2013. godine postao državljanin Srbije.

Zakon o crnogorskom državljanstvu predviđa da punoljetni crnogorski državljanin po sili zakona gubi državljanstvo ako zatraži i dobije državljanstvo zemlje sa kojom Crna Gora nema potpisan sporazum o dvojnem državljanstvu. Pošto mi nemamo važeći sporazum ni sa jednom od zemalja nastalih raspadom SFRJ (sporazum sa Makedonijom je 2009. potpisao tadašnji ministar MUP-a Jusuf Kalamperović, ali on do danas nije potvrđen u Skupštini, dok se sporazum sa BiH od prolijetos najavljuje kao „gotova stvar“ ali ni on nije stigao na ratifikaciju u

parlament), interpretatori prava bliski aktuelnim vlastima su ustvrdili da je time, bez obzira na to koliko je srpsko državljanstvo Vladimira Jokića bilo na snazi, funkcioner Demokrata ispunio zakonski uslov za gubitak crnogorskog državljanstva. Pa se sada očekuje da nadležni (MUP) ta potvrde i obznane. Kao još jednu veliku pobjedu „patriotskih“ snaga.

Prema njihovoj računici, Jokić nije mogao biti crnogorski državljanin u vrijeme raspisivanja lokalnih izbora u Kotoru, pošto je naše državljanstvo morao izgubiti još 2013. Bez državljanstva nije ispunjavao zakonski minimum uslova „da bira i bude biran“. To njegovu odborničku, a kasnije i funkciju gradonačelnika Kotora čini nezakonitom. Konačno i najvažnije: sve to Demokrate svrstava u društvo DPS-a i njihovih satelita kojima je lični interes preči od zakona.

„Morališući i dižući zaglušujuću buku već mjesecima o tuđim državljanstvima, o tuđim presudama i krivičnim djelima, Demokrate zapravo samo prikrivaju kriminal u sopstvenim redovima“, stoji u jednom od mnogobrojnih saopštenja DPS na ovu temu. Uz dodatak: „Pozivamo Vladimira Jokića ili njegovog partijskog šefa Aleksu Bečića da crnogorskoj javnosti odgovore: Zašto je Jokić 2013. uzeo srpsko državljanstvo i kojim interesima je bio vođen? Da li planira da podnese ostavku budući da je izvršio krivično djelo? Da li osjeća grižu savjesti budući da je obmanuo građane Kotora kandidujući se za odbornika, poslanika i predsjednika Opštine iako je znao da za to nema pravo...“.

Ne sporeći pravo funkcionerima DPS da, iz navike, sude i presuđuju bez sudija i suda valja podsjetiti i na neke, moguće olakšavajuće okolnosti, u slučaju Jokić. Sjetimo se slučaja Đukanović, kada je višestruki premijer i poredsjednik Crne Gore zaboravio da ispunji zakonsku obavezu i prijavi imovinu. Komisija za sprječavanje konflikta interesa tada je presudila kako Milo Đukanović „nije poštovao zakon ali ga nije prekršio“. Tako je partijski šef većine članova Komisije ostao bez kazne. Zašto bi sada važili drugi kriterijumi?

Očito je kako bi DPS i njihovi medijski saveznici ovdje mnogo radije vukli drugu paralelu – sa porodicom Marović. Zato se Demokratama prebacuje da mjesecima kritikuju Svetozara i njegovog sina Miloša, koji se odrekao crnogorskog državljanstva zbog mogućnosti da, kao državljanin Srbije, dosuđenu zatvorsku kaznu odsluži u kućnom pritvoru na Dedinju. Dok navodno rade isto. Ovi kritičari previđaju očigledno: za razliku od Miloša Marovića, Vladimir Jokić se srpskog državljanstva nije prihvatio da bi pobjegao od zakona. I zatvora.

Drugo je pitanje da li je Vladimir Jokić morao znati da je upisom u srpsko državljanstvo izgubio pravo na državljanstvo koje je stekao rođenjem; da li su u njegovoj partiji znali da kandidujući ga

krše zakon. Ako je sve to istina, može li kazna za učinjeni grijeh biti teža od sumnji da Demokrate – ponavljamo, pod uslovom da su svjesno prekršili zakon – podsjećaju na kolege iz DPS-a.

Ko god misli dobro sebi i Crnoj Gori mora insistirati na poštovanju zakona. Prije tačno deset godina, Monitor je ukazivao i na dio problema koje bi mogao donijeti Zakon o državljanstvu, kakav god da bude: Crnogorski zvaničnici moraće da prelome - ako dozvole dvojno državljanstvo rizikuju da se trećina stanovnika Crne Gore pismeno zakune na lojalnost drugoj državi dok bi, istovremeno, broj onih koji će iz Srbije zatražiti njeno državljanstvo mogao višestruko premašiti domaću čeljad. Ne dozvoli li mogućnost da ista osoba bude državljanin Srbije i Crne Gore, postoji opasnost da se značajan dio stanovnika Crne Gore odrekne njenog državljanstva, dok bi Crnogorci u Srbiji, kao dio populacije koji, realno, ima potrebu za dvojnim državljanstvom bili prinuđeni da biraju između domovine i stalnog mjesta boravka.

Do danas, ključnu riječ u rješavanju problema sa državljanstvom je imala politika. Kada je Dragan Džajić, dobio crnogorsko državljanstvo neposredno po izlasku iz pritvora gdje je proveo pet mjeseci zbog sumnji da je činio finansijske zloupotrebe u FK Crvena Zvezda niko nije pitao ni kako ni zašto. Niti je bilo kome palo na pamet da od njega traži da se odrekne srpskog državljanstva. Nakon objave da je Aleksandar Kostić sin Miodraga Kostića, srpskog kralja šećera postao crnogorski državljanin po proceduri predviđenoj za zaslužna i privilegovana lica, vlast nije objašnjavala detalje. Niti je pozivala tužilaštvo da ih provjeri. Liridon Keljendi, sin nezvaničnog balkanskog narko bosa Nasera Keljendija – nije ostao bez crnogorskog državljanstva zbog nedostatka sporazuma o dvojnem državljanstvu, već zbog toga što je uvrđeno da je njegovo uvjerenje o državljanstvu falsifikovano u prostorijama MUP-a CG u Kotoru. U istoj zgradi u kojoj je prije neki dan saslušan i predsjednik Opštine Kotor.

Crnogorski državljani, sa manje ili više kontroverzi, postali su u međuvremenu i Taksin Šinavatra (prethodno osuđen na Tajlandu za pronevjeru težu od milijardu eura), Piter Mank (bivši vlasnik Porto Montenegro), Muhamed Dahlan (više optužbi za ubistva i pljačku u zemljama Bliskog Istoka), Petros Stasis (vlasnik medija iz kojih je krenula afera državljanstvo), ruski novinar i urednik u sjenci nekadašnje Republike (još jedne neuspjele dnevne novine pod kontrolom DPS) Genadij Sisojev...

Najpoznatiji je, ipak, slučaj sa oduzimanjem crnogorskog državljanstva Predragu Pecu Popoviću, dugogodišnjem poslaniku, potpredsjedniku Skupštine CG i predsjedniku Narodne strane (sada van parlamentarne). Popoviću je državljanstvo oduzeto u martu 2011. nakon što je obznanio da je postao državljanin Srbije. U paketu su mu oduzeti pasoš, lična karta, vozačka i saobraćajna dozvola. U Crnoj Gori je, potom, godinama boravio u statusu „stranca sa

privremenim prebivalištem po osnovu spajanja sa porodicom". Tadašnji predsjednik Filip Vujanović pokušao je da u MUP-u izdejstvuje da se Popoviću vrati državljanstvo, ali je bivši ministar Raško Konjević ignorisao tu molbu. Popoviću je državljanstvo vraćeno tek u septembru prošle godine, dok se na čelu MUP-a nalazio Goran Danilović.

Može li slučaj Vladimira Jokića imati sličan zaplet?

Pitanje državljanstva gradonačelnika Katora nije neinteresantno, ali za ovdašnju javnost još zanimljivije može biti da sazna kako je Uverenje o Jokićevom državljanstvu iz Beograda dospjelo u ovdašnje medije (paradržavne). Nije li to drastično kršenje prava na privatnost, na koje se pripadnici ovdašnje političke klase odlučno pozivaju kada ih pitate za novac na (tajnim) računima, vozni park ili stambeni fond?

Ili je to još jedan korak u širenju osjećaja opšte neslobode, nakon što smo u novinama čitali izvode iz medicinskih kartona opozicionih političara, transkripte razgovora advokat – klijent, afere sa seksualnom ili kriminalnom konotacijom farikovane kritičarima režima... Šta je sljedeće?

I to nije pitanje za Dnevne novine. Nego za one koji diktiraju.

Zoran RADULOVIĆ